

EDUSKUNNAN VASTAUS 16/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi eläintunnistusjärjestelmästä ja eläintautilain muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2009 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi eläintunnistusjärjestelmästä ja eläintautilain muuttamisesta (HE 188/2009 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiaa mietinnön (MmVM 1/2010 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

eläintunnistusjärjestelmästä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään eläimistä vastuussa olevien toimijoiden, eläinten pitopaikkojen ja eläinten tunnistamisesta, rekisteröimisestä ja jäljittämistä (*eläintunnistusjärjestelmä*).

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan muihin kuin luonnonvaraisina eläviin eläimiin. Lakia sovelletaan kuitenkin luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikkoihin.

Eläinlajeista, jotka 1 momentin perusteella kuuluvat lain soveltamisalaan, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella siten kuin eläinten tunnistamista, terveyttä, hyvinvointia, eläinperäisiä sivutuotteita, kansanterveyttä tai elintarviketurvallisuutta koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö taikka eläintauteja, eläinten ja ihmisten välillä tarttuvaa tauteja tai maataloustukia koskeva kansallinen lainsäädäntö edellyttävät.

3 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Jollei muussa laissa toisin säädetä, tätä lakia sovelletaan myös seuraavien eläinten tunnistamista ja rekisteröimistä sekä luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikkoja koskevien Euroopan unionin säädösten ja niiden nojal-

la annettujen säännösten täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan:

1) nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta sekä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden pakollisesta merkitsemisestä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1760/2000;

2) lammas- ja vuohieläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 ja direktiivien 92/102/ETY ja 64/432/ETY muuttamisesta annettu neuvoston asetukset (EY) N:o 21/2004;

3) neuvoston direktiivien 90/426/ETY ja 90/427/ETY täytäntöönpanosta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta annettu komission asetukset (EY) N:o 504/2008; sekä

4) muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys-säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1774/2002, jäljempänä *sivutuoteasetus*.

Mitä tässä laissa säädetään Euroopan unionista tai Euroopan unionin jäsenvaltioista, koskee myös Euroopan talousaluetta ja sen jäsenvaltioita.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Eläintunnistusjärjestelmän rekistereiden tiedot talletetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008), jäljempänä *tietojärjestelmälaki*, tarkoitettuun maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmään (*tietojärjestelmä*). Eläintunnistusjärjestelmän asiakirjoihin ja rekistereihin sovelletaan edellä mainittua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *eläimellä* eläinyksilöä tai samaan eläinlajiin kuuluvien yksilöiden muodostamaa

ryhmää mukaan lukien hedelmöitettyt sukusolut, siitosmunat, alkioit ja toukat;

2) *eläimistä vastuussa olevalla toimijalla* kaikkia 3—5 kohdassa tarkoitettuja toimijoita;

3) *eläinvälittäjällä* sitä, joka ammattimaisesti ja omaan lukuunsa käy kauppaa eläimillä ja on niistä vastuussa tilapäisluonteisesti, enintään 30 vuorokauden ajan, tai joka ostaa eläimiä teurastuttaakseen niitä omaan lukuunsa;

4) *elintarvikealan toimijalla* sitä, joka elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitettulla tavalla harjoittaa elintarvikehuoneistossa eläinten teurastusta tai kasvatettujen kalojen perkaamista;

5) *eläintenpitäjällä* muuta kuin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua toimijaa, joka on eläimen omistaja tai haltija;

6) *luokan 1 käsittelylaitoksella* toimijaa, joka käsittelee sivutuoteasetuksessa tarkoitettua erikseen määritellyä riskiainesta sisältävien kuoleiden eläinten kokoruhoja ennen niiden lopullista hävittämistä;

7) *eläinkuljettajalla* eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1/2005, jäljempänä *eläinkuljetusasetus*, tarkoitettua eläinkuljettajaa;

8) *eläinkuljetusvälineellä* eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua kuljetusvälinettä;

9) *pitopaikalla* sellaista maantieteellistä paikkaa, jossa eläimiä pidetään, kasvatetaan tai hoidetaan pysyvästi tai tilapäisesti;

10) *pitopaikasta vastuussa olevalla toimijalla* pitopaikan omistajaa tai haltijaa;

11) *haaskaruokintapaikalla* maantieteellistä paikkaa, jossa harjoitetaan sivutuoteasetuksessa tarkoitettua luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintaa; sekä

12) *haaskaruokintapaikasta vastuussa olevalla toimijalla* haaskaruokintapaikan omistajaa tai haltijaa.

2 luku

Eläintunnistusjärjestelmän rekisterit

6 §

Rekisterinpitäjä

Eläintunnistusjärjestelmän rekistereiden rekisterinpitäjä on Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään tietojärjestelmälain 5 §:ssä.

7 §

Avustavan tehtävän siirto muulle kuin viranomaiselle

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määräämälään ehdoilla myöntää muulle kuin viranomaiselle oikeuden avustaa rekisteritietojen päivittämisessä tai eläinten tunnistamiseen liittyvässä tehtävässä, jos avustajalla on riittävä perehtyneisyys tehtävän kohteena olevaan eläinlajiin ja sen pidolle asetettaviin vaatimuksiin sekä riittävä osaaminen rekisterinpidosta.

Avustajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 §

Eläintenpitäjä- ja eläinvälittäjärekisterin tiedot

Eläintenpitäjä- ja eläinvälittäjärekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

- 1) tietojärjestelmälain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;
- 2) toiminnan kohteena olevat eläinlajit;
- 3) toiminnan aiottu aloittamisajankohta;
- 4) eläintenpitäjän osalta eläinten pitämisen tarkoitus tai eläinten tuotantomuoto;
- 5) eläinvälittäjän osalta eläinvälitystoiminnan pääasiallinen toiminta-alue ja toiminnassa käytettyjen eläinkuljetusvälineiden tunnistustiedot, toimiminen eläinkuljettajana ja elintarvikualan toimijana;
- 6) oleelliset muutokset toiminnassa;

7) toiminnan lopettaminen.

9 §

Ilmoitukset eläintenpitäjä- ja eläinvälittäjärekisteriin

Eläintenpitäjä ja eläinvälittäjä ovat velvollisia ilmoittamaan eläintenpitäjä- ja eläinvälittäjärekisteriin merkittäviksi 8 §:n 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot kirjallisesti tai sähköisesti ennen toiminnan aloittamista.

Eläintenpitäjä ja eläinvälittäjä ovat velvollisia ilmoittamaan rekisteriin merkittäviksi 8 §:n 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut tiedot kirjallisesti tai sähköisesti viimeistään 30 vuorokauden kuluessa tapahtumasta. Eläinvälitystoiminnassa käytöön otettavasta eläinkuljetusvälineestä on kuitenkin ilmoitettava ennen kuljetusten aloittamista.

Eläinten kuljetus-, pitämis- ja kauppaamistoiminnalle sekä eläinkuljetusvälineelle vaadittavasta luvasta tai hyväksynnästä säädetään erikseen.

Tarkemmat säännökset eläinvälitystoiminnassa käyttöön otettavaa tai käytöstä poistuvaa eläinkuljetusvälinettä koskevasta ilmoitusmenettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

10 §

Pitopaikka- ja haaskaruokintapaikkarekisterin tiedot

Pitopaikka- ja haaskaruokintapaikkarekisteriin talletetaan seuraavat tiedot pitopaikasta:

- 1) pitopaikasta vastuussa olevan toimijan tietojärjestelmälain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;
- 2) pitopaikan sijainti;
- 3) pitopaikkaan luetut laitokset, rakennukset, rakennelmat sekä maa- ja vesialueet;
- 4) pitopaikassa pidettävät eläinlajit ja eläinten käyttötarkoitus tai tuotantomuoto;
- 5) pitopaikan eläinmäärä ja kapasiteetti;
- 6) toiminnan aiottu aloittamisajankohta;
- 7) oleelliset muutokset toiminnassa;

8) toiminnan lopettaminen.

Haaskaruokintapaikasta rekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

1) haaskaruokintapaikasta vastuussa olevan toimijan tietojärjestelmälain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;

2) haaskaruokintapaikan sijainti;

3) haaskaruokintatoiminnan aiottu aloittamisajankohta;

4) eläimistä peräisin olevan sivutuotteen laji tai laatu;

5) sivutuotteen keräysalue tai -paikka;

6) oleelliset muutokset toiminnassa;

7) toiminnan lopettaminen.

11 §

Ilmoitukset pitopaikka- ja haaskaruokintapaikkarekisteriin

Pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen kirjallisesti tai sähköisesti ilmoittamaan pitopaikka- ja haaskaruokintapaikkarekisteriin merkittäviksi 10 § 1 momentin 1—6 kohdassa tarkoitetut tiedot ennen eläintenpidon aloittamista sekä 7 ja 8 kohdassa tarkoitetut tiedot viimeistään 30 vuorokauden kuluttua tapahtumasta.

Haaskaruokintapaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen kirjallisesti tai sähköisesti ilmoittamaan pitopaikka- ja haaskaruokintapaikkarekisteriin merkittäviksi 10 §:n 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot ennen haaskaruokinnan aloittamista sekä 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut tiedot viimeistään 30 vuorokauden kuluttua tapahtumasta.

Eläinten pitämiseen tarkoitetuille tiloille tai luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikalle vaadittavasta luvasta tai hyväksynnästä säädetään erikseen.

Tarkemmat säännökset 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta pitopaikan eläinmäärän ja kapasiteetin ilmoittamisesta voidaan antaa eläinlajikohtaisesti maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

12 §

Eläinrekisterin tiedot

Eläinrekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

1) eläimestä vastuussa olevan toimijan tietojärjestelmälain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;

2) eläimen tunnistuskoodi, tunnistin, tunnistamiseen liittyvä asiakirja ja muut eläimen tunnistamisen kannalta oleelliset tiedot;

3) eläimen syntymä tai kuoriutuminen tai niihin verrattava tapahtuma;

4) eläimen tuonti Suomeen Euroopan unionin jäsenvaltiosta tai Euroopan unionin alueen ulkopuolelta ja eläimen alkuperätiedot;

5) eläimen eläinlaji sekä käyttötarkoitus tai tuotantomuoto;

6) eläimen pitopaikka;

7) eläimen omistuksen ja hallinnan sekä pitopaikan muutokset;

8) eläimen vienti Suomesta Euroopan unionin jäsenvaltioon tai Euroopan unionin alueen ulkopuolelle ja eläimen määränpää;

9) eläimen kuolema ja hävitystapa;

10) eläimen teurastaminen ja siihen liittyvät oleelliset tiedot;

11) vastaanottaminen luokan 1 käsittelylaitokseen.

13 §

Ilmoitukset eläinrekisteriin

Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen ilmoittamaan eläinrekisteriin merkittäviksi 12 §:n 1—10 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Luokan 1 käsittelylaitos on velvollinen ilmoittamaan 12 §:n 11 kohdan mukaisesti sivutuoteasetuksessa tarkoitetun luokan 1 ainekseen kuuluvan kuolleen eläimen kokoruhon vastaanottamisesta.

Eläinlajeista, jotka kuuluvat 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden piiriin, sekä ilmoituksen määräajasta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

14 §

Huolellisuus- ja selonottovelvollisuus

Eläintenpitäjä ja eläinvalittaja eivät saa luovuttaa eivätkä siirtää pitopaikasta eläintä, josta 13 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset eläinrekisteriin on laiminlyöty kokonaan tai osittain.

Eläimistä vastuussa oleva toimija ei saa vastaanottaa pitopaikkaan eikä eläinkuljettaja ottaa kuljetettavaksi eläintä, josta ilmoitukset eläinrekisteriin on laiminlyöty kokonaan tai osittain.

15 §

Rekisterikysely

Se, joka ottaa eläimen eläinvalittajaksi, kuljettavaksi, teurastettavaksi taikka perattavaksi on velvollinen ennen kyseiseen toimenpiteeseen ryhtymistä tekemään tietojärjestelmästä rekisterikyselyn eläimen kelpoisuuden selvittämiseksi. Rekisterikysely sisältää eläimestä tietojärjestelmään talletetut tiedot, 14 §:ssä tarkoitetut laiminlyönnit sekä viranomaisen eläintä koskevat kiellot ja määräykset.

Eläinlajeista, jotka kuuluvat 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden piiriin, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset rekisterikyselyn sisällöstä ja rekisterikyselymenettelystä.

Sellaisesta eläinlajista, josta on säädetty 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, on eläintenpitäjällä oikeus tehdä eläintä koskeva 1 momentissa tarkoitettu rekisterikysely ennen eläimen hankintaa.

16 §

Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tietoja viranomaisilta seuraavasti:

1) peltolohkorekisteristä pitopaikkaan liittyvät tiedot peltolohkoista, niiden tunnuksista ja

muista tämän lain mukaisten hallinnointi- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeellisista tiedoista;

2) kiinteistötietojärjestelmästä pitopaikkaan liittyvät tiedot rakennuksista, rakennelmista, maa- ja vesialueista sekä muut tämän lain mukaisten hallinnointi- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot;

3) ympäristöhallinnon tietojärjestelmästä vesiviljelyä ja turkiseläintenpitoa koskevat tämän lain mukaisten hallinnointi- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot;

4) oikeushallinnon tietojärjestelmästä tiedot eläimistä vastuussa olevaan toimijaan kohdistuvasta eläintenpitokiellosta.

Tiedot voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

17 §

Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada eläimistä saatavien tuotteiden myyntiä, käsittelyä ja markkinointia harjoittavilta toimijoilta asiakkaista tai raaka-ainetoimittajista 9 §:ssä säädetyn eläintenpitäjän ja eläinvalittajan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi välttämättömät tiedot.

3 luku

Eläinten merkitseminen ja eläimistä pidettävät luettelot

18 §

Tunnistimet

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy eläinten merkitsemiseen käytettävät tunnistimet kutakin eläinlajeja varten erikseen tunnistimien valmistajan tai markkinoijan hakemuksesta. Tunnistimen hyväksymisen edellytyksenä on Euroopan unionin eläinten tunnistamista kos-

kevan lainsäädännön asettamissa rajoissa, että tunnistin:

1) sopii käytettäväksi hakemuksessa tarkoitulle eläinlajille ja pysyy eläimessä sitä vahingoittamatta;

2) soveltuu teknisiltä ominaisuuksiltaan Suomen ilmastoon; sekä

3) on vaikeasti väärennettävä, uudelleenkäyttöön soveltumaton ja pysyy luettavana eläimen koko eliniän.

Jos hakemuksen käsittelyvaiheessa ilmenee, että tunnistimet eivät täytä niille 1 momentissa asetettuja vaatimuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on hylättävä hakemus. Jos Elintarviketurvallisuusvirasto toteaa hakemuksen hyväksymisen jälkeen, että tunnistimet eivät täytä niille 1 momentissa asetettuja vaatimuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on annettava hyväksynnän saajalle huomautus epäkohdasta sekä tarvittaessa ilmoitettava määräaika, jonka kuluessa epäkohta on poistettava. Jos epäkohtaa ei ole huomautuksen jälkeen korjattu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa tunnistimen hyväksymisen.

Elintarviketurvallisuusviraston on pidettävä luetteloa hyväksytyistä tunnistimista kaikkien saatavilla.

Sähköiseen tunnistimeen sisältyvässä, eläimen yksilöivässä tunnistuskoodissa saa käyttää ISO standardeissa 11784 ja 11785 tarkoitettua maatunnusta vain, jos Elintarviketurvallisuusvirasto varmistaa tunnistuskoodien yksiselitteisyyden.

19 §

Eläimen merkitseminen

Eläintenpitäjä ja eläinvälittäjä ovat velvollisia merkitsemään omistuksessaan tai hallinnassaan syntyneen eläimen tunnistimella, johon sisältyy Elintarviketurvallisuusviraston osoittama tunnistuskoodi. Eläintenpitäjä ja eläinvälittäjä ovat velvollisia huolehtimaan omistuksessaan tai hallinnassaan olevan eläimen pysymisestä merkittynä tämän lain ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Eläinlajeista, jotka kuuluvat merkitsemisvelvollisuuden piiriin, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset eläinten merkitsemistavasta ja -ajankohdasta sekä tunnistimien varastoinnista, käytöstä, korvaamisesta ja hävittämisestä.

20 §

Puutteellisesti merkitty eläin

Jos eläimen 19 §:ssä tarkoitettu merkitseminen on laiminlyöty kokonaan tai osittain, eläintä ei saa luovuttaa eikä siirtää pitopaikasta, vastaanottaa pitopaikkaan eikä ottaa kuljetettavaksi.

21 §

Luettelon pitäminen

Eläimistä vastuussa olevan toimijan on pidettävä luetteloa omistuksessaan tai hallinnassaan olevista eläimistä eläinlaji- ja pitopaikkakohtaisesti. Luokan 1 käsittelylaitoksen on pidettävä luetteloa sivutuoteasetuksessa tarkoitetun luokan 1 ainekseen kuuluvien kuolleiden eläinten kokoruhojen vastaanottamisesta.

Luetteloa on pidettävä ajan tasalla joko paperisella lomakkeella tai sähköisessä muodossa siten, että se voidaan tarvittaessa esittää valvontaviranomaiselle. Luetteloa on säilytettävä kolmen kalenterivuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin luetteloon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Eläinlajeista, jotka kuuluvat luettelonpitovelvollisuuden piiriin, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

22 §

Eläimistä pidettävän luettelon malli

Elintarviketurvallisuusvirasto vahvistaa 21 §:ssä tarkoitetun eläinlajikohtaisen luettelon mallin. Erityisestä syystä Elintarviketurvalli-

suusvirasto voi hakemuksesta hyväksyä vahvistetusta mallista poikkeavan luettelon mallin.

4 luku

Viranomaiset ja valvonnan järjestäminen

23 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

Tämän lain ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

24 §

Valvontaviranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallista eläintunnistusjärjestelmän valvontaa siten kuin tässä laissa ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että elintarvikelain 6 §:n 23 kohdassa tarkoitetut teurastamot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Aluehallintovirasto valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan.

Kunnaneläinlääkäri valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista virka-alueellaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suorittaa tarkastukset eläimistä vastuussa olevien toimijoiden pitopaikoissa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimialueellaan.

25 §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 24 §:ssä säädetään, Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää valvonnassa

apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuutamiaan tarkastajia, jotka toimivat Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla tehtävänsä hoitamiseksi riittävä perehtyneisyys tehtävän kohteena olevaan eläinlajiin ja sen pidolle asetettaviin vaatimuksiin.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

26 §

Valvonnan järjestäminen

Eläintunnistusjärjestelmän toimivuutta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevan lainsäädännön noudattamista on valvottava kattavasti ja säännöllisesti. Valvontatoimien piteiden on oltava tarkoituksenmukaisia ja ne on kohdistettava järjestelmän kaikkiin osa-alueisiin.

Valvontaa on tehostettava, jos on epäiltävissä tai suoritettujen tarkastusten perusteella havaittavissa, että eläimistä vastuussa olevat toimijat eivät noudata tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Valvontaviranomaisen on tarvittaessa neuvotettava eläimistä vastuussa olevaa toimijaa, eläinkuljettajaa, luokan 1 käsittelylaitosta, pitopaikasta vastuussa olevaa toimijaa ja haaskaruokintapaikasta vastuussa olevaa toimijaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisessa.

27 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valtakunnallinen valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta, seurannasta ja raportoinnista.

Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi vähintään suoritettavien tarkastusten määrä, kattavuus, valvontatapa sekä valvontakohteiden va-

lintaan vaikuttava riskinarviointi ottaen huomioon Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä valvonnalle asetetut vaatimukset.

28 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus päästä pitopaikassa kaikkiin niihin tiloihin, joissa eläimistä vastuussa olevan toimijan eläimiä on tai eläimiä koskevia asiakirjoja säilytetään. Lisäksi valvontaviranomaisella on oikeus päästä luokan 1 käsittelylaitoksen sellaisiin tiloihin, joissa säilytetään käsittelyä varten vastaanotettuja kuolleiden eläinten kokoruhoja tai niitä koskevia asiakirjoja. Valvontaviranomaisella on oikeus päästä myös haaskaruokintapaikkaan sekä haaskaruokintapaikasta vastuussa olevan toimijan sellaisiin tiloihin, joissa säilytetään haaskaruokintaan tarkoitettua eläimistä peräisin olevaa sivutuotetta tai sitä koskevia asiakirjoja.

Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläimet, niiden tunnistuskoodit, tunnistimet ja eläimistä pidettävät luettelot sekä muut sellaiset merkitykselliset seikat, jotka liittyvät tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan. Kotirauhan piirissä saa suorittaa tarkastuksen vain, jos se on välttämätöntä eläinten, ihmisten ja ympäristön terveyden tai elintarvike-turvallisuuden vaarantamisen estämiseksi. Vain viranomainen voi tehdä tarkastuksen kotirauhan piirissä.

Valvontaviranomaisella on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tässä laissa ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä säädettyä tarkastusta ja valvontaa varten välttämättömät tiedot ja asiakirjat eläimistä vastuussa olevalta toimijalta, luokan 1 käsittelylaitokselta, pitopaikasta vastuussa olevalta toimijalta ja haaskaruokintapaikasta vastuussa olevalta toimijalta.

Mitä tässä laissa säädetään viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuja tarkastajia.

29 §

Tarkemmat säännökset valvonnasta

Tarkemmat säännökset 26 §:ssä tarkoitettusta valvonnan järjestämisestä sekä 27 §:ssä tarkoitettusta valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

30 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (493/1995) 40 §:ssä.

5 luku

Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

31 §

Epäkohdan poistaminen

Valvontaviranomainen voi määrätä epäkohdan poistettavaksi, jos eläimistä vastuussa oleva toimija, luokan 1 käsittelylaitos, pitopaikasta vastuussa oleva toimija tai haaskaruokintapaikasta vastuussa oleva toimija jättää noudattamatta tai laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen. Epäkohta on määrättävä poistettavaksi välittömästi tai valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa.

Valvontaviranomaisen on tehtävä epäkohdan poistamiseksi annetusta määräyksestä merkintä tietojärjestelmään.

32 §

Kielto

Sen estämättä, mitä 31 §:ssä säädetään epäkohdan poistamisesta, aluehallintovirasto voi kieltää eläimistä vastuussa olevaa toimijaa luovuttamasta ja siirtämästä eläimiä pitopaikasta, jos tämä on laiminlyönyt 9, 11, 13, 19 tai 21 §:n taikka 28 §:n 3 momentin säännösten noudattamisen. Kielto voi koskea yksittäisiä eläimiä tai

kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä. Kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksenä on, että merkittävä osa eläimistä ei täytä tunnistus- ja rekisteröintivaatimuksia.

Eläinten luovuttamisen ja siirtämisen kieltämisen lisäksi aluehallintovirasto voi kieltää eläinten vastaanottamisen pitopaikkaan, jos 1 momentissa mainittujen säännösten noudattamisen laiminlyönti on laajamittaista, toistuvaa tai tahallista sekä aiheuttaa vaaraa eläinten, ihmisten ja ympäristön terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle.

Nautaeläimen luovuttamisen, siirtämisen ja vastaanottamisen kieltämisestä säädetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän hallinnollisten vähimmäisseuraamusten soveltamisen osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 494/98, jäljempänä *seuraamusasetus*. Päätöksen asiassa tekee aluehallintovirasto.

Pitopaikassa tarkastuksen suorittanut valvontaviranomainen voi määrätä 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaiseksi asian selvittämisen tai epäkohdan poistamisen ajaksi. Väliaikainen kiello on voimassa, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Kiellon määränneen valvontaviranomaisen on tehtävä kiellosta merkintä tietojärjestelmään.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettua kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksistä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

33 §

Kiellon peruuttaminen

Aluehallintoviraston on peruutettava 32 §:ssä tarkoitettu kiello heti, kun valvontaviranomaisen antaman selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että kiellon perusteena ollut epäkohta on korjattu.

Aluehallintoviraston on tehtävä kiellon peruuttamisesta merkintä tietojärjestelmään.

34 §

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettaminen

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettamisesta säädetään seuraamusasetuksessa. Päätöksen asiassa tekee aluehallintovirasto.

35 §

Uhkasakko ja teettäminen

Valvontaviranomainen voi asettaa 31 §:ssä säädetyn määräyksen tai 32 §:ssä säädetyn kiellon tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aiheetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

36 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö 9, 11 tai 13 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, 21 §:ssä säädetyn luettelonpitovelvollisuuden tai 28 §:n 3 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden,

2) laiminlyö 19 §:ssä säädetyn eläimen merkitsemisvelvollisuuden taikka

3) rikkoo 31 §:n nojalla annettua määräystä tai 32 §:n nojalla annettua kieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain rikkomisesta* sakkoon.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

37 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Aluehallintovirasto tekee 24 §:ssä tarkoitettujen valvontaviranomaisten puolesta rikosilmoituksen eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain rikkomisesta. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä.

6 luku

Erinäiset säännökset

38 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valvontaviranomaisen tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

39 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Tällä lailla kumotaan 4 päivänä huhtikuuta 1996 annetun eläinsuojelulain (247/1996) 26 a §, sellaisena kuin se on laissa 220/2003.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

40 §

Siirtymäsäännökset

Sellaisten eläintenpitäjien ja eläinvälittäjien, jotka ovat ennen tämän lain voimaantuloa ilmoittaneet toiminnastaan voimassa olleissa säännöksissä edellytetyllä tavalla tietojärjestelmälaissa tarkoitettuun tietojärjestelmään tai vesiviljelyrekisteristä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä (212/1996) tarkoitettuun rekisteriin, ei tarvitse ilmoittaa toiminnastaan uudelleen. Vastaavasti ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleissa säännöksissä edellytetyllä tavalla ilmoitettuja eläimiä ja pitoaikoja ei tarvitse ilmoittaa uudelleen.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin tietojen luovuttamista ja tunnistimien hyväksymistä koskeviin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 18 päivänä tammikuuta 1980 annetun eläintautilain (55/1980) 12 b §, sellaisena kuin se on laissa 303/2006, ja
muutetaan 21 §:n 2 momentti seuraavasti:

21 §

— — — — —
Oikeus tässä laissa tarkoitettuihin korvauksiin menetetään kokonaan tai osittain, jos korvaukseen muutoin oikeutettu ei ole noudattanut tätä lakia tai eläintunnistusjärjestelmästä annettua lakia (/) taikka niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tahi jos hän hankkiesseen eläimen tai muun omaisuuden on tiennyt taikka hänen olosuhteet huomioon ottaen olisi

pitänyt tietää eläimen sairastavan tässä laissa tarkoitettua tautia tahi omaisuudessa olevan tartuntaa.
— — — — —

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotun 12 b §:n nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön asetukset jäävät edelleen voimaan.

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 2010
— — — — —